

ผลการดำเนินงานคนพิการ จังหวัดบุรีรัมย์

ศิริวรรณ ชัดดีวิทยากุลพย.บ.,ส.บ.*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การศึกษานี้เพื่อศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของคนพิการ และผลการดำเนินงานคนพิการ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้การศึกษาข้อมูลการดำเนินงานดูแลคนพิการ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 แห่งในจังหวัดบุรีรัมย์และสำรวจความต้องการความช่วยเหลือของคนพิการด้วยแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าคนพิการมีความต้องการความช่วยเหลือด้านเบี้ยยังชีพเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ เงินสงเคราะห์ครอบครัวและเงินทุนประกอบอาชีพ ตามลำดับ ผลการดำเนินงานคนพิการ พบว่า คนพิการในจังหวัดบุรีรัมย์ได้รับสวัสดิการด้านต่าง ๆ ดังนี้ สวัสดิการด้านการแพทย์มากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ สวัสดิการด้านสังคม สวัสดิการด้านอาชีพ และสวัสดิการด้านการบริการการศึกษาตามลำดับ ในการดำเนินงานคนพิการ จังหวัดบุรีรัมย์ได้รับการอนุเคราะห์จากมูลนิธิ ขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จัดตั้งโรงงานขาเทียมแห่ง ในอำเภอละหานทราย บ้านกรวดและคูเมือง ดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายภาครัฐ องค์กรเอกชน ท้องถิ่น และคนพิการ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือสร้างกายอุปกรณ์และการพัฒนาระบบบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การคัดสรรรถแท็กซี่แก็บปากแห่พาดาน โห่วและความพิการอื่นจากสภาอากาศไทย การพัฒนาศักยภาพคนพิการจากมูลนิธิเด็กปัญญาอ่อน และการสนับสนุนกายอุปกรณ์จากองค์กรภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ

Abstract Operational Outcomes of the Disabled in Buriram

Siriwan Kuttithayakoon, B.N.S., B.P.H.*

*Division of Services Model Development, Nakhon Ratchasima Provincial Health Office,
Nakhon Ratchasima 30000

Nakhon Ratch Med Bull 2009; 33: 111-8.

The purpose of this survey research was to study the need for assistance among the disabled and the operational outcomes pertaining to the disabled in Buriram province. The data relating to caregiving to the disabled from 3 organizations in Buriram were collected and analysed. The need for assistance of the disabled was surveyed with the questionnaire. The results showed that the utmost need for assistance of the disabled was the maintenance allowance, followed by family allowance, and occupational allowance respectively. The operational outcomes pertaining to the disabled in Buriram consisted of various welfares. They were medical welfares as the most common, followed by social welfare, occupational welfare, and educational service, respectively. Buriram Provincial Public Health Office was supported by the Prosthesis Foundation under the patronage of H.R.H the Princess Mother to establish three prosthetic leg manufacturing plants in three districts including; Lahansai, Ban Groud, and Kumuang. The operation was conducted by the co-ordination among the government sector, private organizations, local sector and the disabled and supported in terms of physical equipment, budget and the development of system of the disabled service by the National Health Security Office. The cleft palate surgery and correction of other deformities were supported by the Thai Red Cross Society. The capability development of the disabled was supported by the Foundation of the Welfare of the Mentally Retarded Child, as well as physical equipment supported by government sector and private organizations.

Key Words: Disable People, Operational Outcomes

ภูมิหลัง

จังหวัดบุรีรัมย์ มีประชากร 1,538,738 คน⁽¹⁾ ได้ดำเนินการจดทะเบียนคนพิการ ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ที่กำหนดให้คนพิการ ผู้ประสงค์จะรับสิทธิตามกฎหมาย ต้องจดทะเบียนคนพิการ โดยต้องเป็นคนพิการตามข้อกำหนดและลักษณะความพิการ⁽²⁾ โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดบุรีรัมย์ได้มีการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานจดทะเบียนคนพิการทั้งในระบบปกติและรณรงค์เพื่อเร่งรัดการจดทะเบียน⁽³⁾ ตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมา จนถึงปี พ.ศ.2550 จังหวัดบุรีรัมย์มีคนพิการที่จดทะเบียนแล้ว 16,255 คน คิดเป็นร้อยละ 1.06 ของประชากรทั้งจังหวัด

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานคนพิการ ในจังหวัดบุรีรัมย์มีจำนวนแห่ง ได้แก่ สำนักงาน

สาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดให้บริการคนพิการด้านสวัสดิการทางการแพทย์ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันการรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้บริการสวัสดิการอื่น ๆ ทางด้านสังคม และเงินช่วยเหลือต่าง ๆ เช่น เบี้ยยังชีพรายเดือน และเบี้ยยังชีพคนพิการที่มีความพิการมากไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เป็นต้น รวมทั้งให้บริการสวัสดิการด้านอาชีพ ได้แก่ การได้รับการฟื้นฟูด้านอาชีพ และการกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพ ส่วนศูนย์การศึกษาพิเศษให้บริการคนพิการด้านการศึกษา ซึ่งหน่วยงานแต่ละแห่งต่างก็ดำเนินการให้ความช่วยเหลือคนพิการทุกประเภทตามบทบาทของหน่วยงานตนเองมาอย่างต่อเนื่อง

ที่ผ่านมาจังหวัดบุรีรัมย์ยังไม่เคยสำรวจความต้องการความช่วยเหลือของคนพิการที่ขึ้นทะเบียนแล้วทั้งหมด อีกทั้งยังไม่มีศูนย์กลางการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานคนพิการในภาพรวมของจังหวัด ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นคณะกรรมการ ในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับคนพิการ จังหวัดบุรีรัมย์ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน(พ.ศ. 2550) จึงสนใจศึกษาถึงความต้องการความช่วยเหลือของคนพิการและผลการดำเนินงานคนพิการ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานคนพิการที่ตรงตามความต้องการให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นช่วยเหลือตนเองได้ตามสมควร ไม่เป็นภาระต่อสังคม และกลับเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าในการพัฒนาประเทศต่อไป

วิธีการศึกษา

รูปแบบการศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ(survey research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ คนพิการจังหวัดบุรีรัมย์ที่จดทะเบียนตั้งแต่ปีงบประมาณ 2538 ถึง 2550 จำนวน 16,255 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ

1. แบบสำรวจความต้องการความช่วยเหลือของคนพิการ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งผู้ศึกษาได้นำแบบสำรวจฯ ไปหาค่าความเชื่อมั่น(reliability) กับประชากรคนพิการที่ขึ้นทะเบียนแล้วในจังหวัดข้างเคียง จำนวน 30 ราย ใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Conbrach's Alpha coefficient) ได้ค่าตามความเชื่อมั่น 0.84 แบบสำรวจแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปผู้ขอรับความช่วยเหลือ ส่วนที่ 2 สอบถามลักษณะความพิการ ลักษณะปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือ

2. ศึกษาข้อมูลการดำเนินงานคนพิการ จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวนทั้งหมด 3 แห่ง ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และศูนย์

การศึกษาพิเศษ โดยใช้แบบฟอร์มที่ผู้ศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อขอข้อมูลการดำเนินงานคนพิการ ประกอบด้วย การให้บริการ/สวัสดิการต่างๆ แก่คนพิการ และการดำเนินงานโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลการดำเนินงานคนพิการ ในจังหวัดบุรีรัมย์โดยผู้ศึกษาทำหนังสือประสานงานขอข้อมูลดังกล่าวจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดบุรีรัมย์โดยใช้แบบฟอร์มขอข้อมูลการให้บริการสวัสดิการต่างๆ แก่คนพิการ และการดำเนินงานโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

2. ดำเนินการสำรวจความต้องการความช่วยเหลือของคนพิการ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุข และอาสาสมัครคนพิการ เป็นผู้สอบถามคนพิการ ผู้ดูแล หรือญาติคนพิการ โดยใช้แบบสำรวจความต้องการความช่วยเหลือของคนพิการ ใช้เวลาสำรวจ 2 เดือน (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2549)

นำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยประชากร และค่าเบี่ยงเบนประชากร

ผลการศึกษา

1. การสำรวจความต้องการความช่วยเหลือของคนพิการ

การศึกษาครั้งนี้ สามารถสำรวจพบคนพิการตามที่ขึ้นทะเบียนได้จำนวน 13,764 คน คิดเป็นร้อยละ 82.83 ของคนพิการที่ขึ้นทะเบียนทั้งหมด

ข้อมูลทั่วไปของคนพิการที่ได้รับการสำรวจความต้องการความช่วยเหลือ พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 58.44 มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเมืองบุรีรัมย์ร้อยละ 13.00 อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 18.53 สถานภาพโสด ร้อยละ 63.39 ไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 55.76 ไม่ได้

ทำงาน ร้อยละ 66.75 ไม่มีรายได้ ร้อยละ 59.98 อาชีพหลักของครอบครัวคือ เกษตรกรรม ร้อยละ 54.64 และบิดา-มารดาเป็นผู้ดูแลคนพิการ ร้อยละ 30.43

ลักษณะความพิการ พบว่า คนพิการส่วนใหญ่มีความพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหวมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ พิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ พิการทางการมองเห็น พิการซ้ำซ้อน และพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ลักษณะปัญหา พบว่า คนพิการส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องผู้ปกครองมีฐานะยากจน มากเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ รายได้ไม่เพียงพอแก่การครองชีพ และมีหนี้สินตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ความต้องการความช่วยเหลือ พบว่า คนพิการส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือด้านเบี้ยยังชีพ มากเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ต้องการความช่วยเหลือเรื่องเงินสงเคราะห์ครอบครัว และเงินทุนประกอบอาชีพ ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

2. ผลการดำเนินงานคนพิการ จังหวัดบุรีรัมย์

2.1 ผลการดำเนินงานคนพิการ ด้านการให้บริการ/สวัสดิการต่าง ๆ แก่คนพิการที่ขึ้นทะเบียนในจังหวัดบุรีรัมย์โดยหน่วยงานต่าง ๆ มีดังนี้

การให้บริการและสวัสดิการด้านการแพทย์

ผลการดำเนินงานคนพิการ ด้านสวัสดิการทางการแพทย์ โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์พบว่า

- คนพิการในจังหวัดบุรีรัมย์ได้รับการเยี่ยมบ้านโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 96.84 โดยอำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ มีการเยี่ยมคนพิการสูงสุด ร้อยละ 99.47 รองลงมาคือ อำเภอพลับพลาชัยและอำเภอพุทไธสง ร้อยละ 99.24 และ 98.79 ตามลำดับ

- คนพิการในจังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับเครื่องช่วยเหลือคนพิการ เป็นรถเข็นสำหรับคนพิการ และรถสามล้อมือโยก ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 4.08 โดยอำเภอที่ได้รับเครื่องช่วยเหลือคนพิการสูงสุด คือ อำเภอห้วยราช ร้อยละ 8.39 รองลงมาคือ อำเภอพุทไธสง และอำเภอบ้านกรวด ร้อยละ 8.15 และ 7.47 ตามลำดับ

สวัสดิการด้านสังคม

ผลการดำเนินงานคนพิการ ด้านสวัสดิการสังคม โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดบุรีรัมย์พบว่า คนพิการในจังหวัดบุรีรัมย์ได้รับเบี้ยยังชีพ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 88.69 โดยอำเภอที่คนพิการได้รับเบี้ยยังชีพสูงสุด คือ อำเภอกระสัง

ตารางที่ 1 ลักษณะความพิการของคนพิการที่ขอรับความช่วยเหลือ

ลักษณะของความพิการ	ชาย ราย (ร้อยละ)	หญิง ราย (ร้อยละ)	รวม ราย (ร้อยละ)
พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว	4,232 (52.62)	2,411 (42.14)	6,643 (48.26)
พิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย	1,036 (12.88)	906 (15.84)	1,942 (14.11)
พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้	863 (10.73)	807 (14.11)	1,670 (12.13)
พิการทางการมองเห็น	792 (9.85)	711 (12.43)	1,503 (10.92)
พิการซ้ำซ้อน	757 (9.41)	627 (10.96)	1,384 (10.06)
พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	363 (4.51)	259 (4.53)	622 (4.52)
รวม	8,043 (100.00)	5,721 (100.00)	13,764 (100.00)

ตารางที่ 2 ลักษณะปัญหาของคนพิการ (ตอบได้มากกว่า 1 รายการ)

ลักษณะปัญหา	ราย (ร้อยละ)
ผู้ปกครองมีฐานะยากจน	7,971 (35.51)
รายได้ไม่เพียงพอแก่การครองชีพ	6,864 (30.57)
มีหนี้สิน	3,209 (14.29)
ไม่มีงานทำ/ไม่มีอาชีพ	1,826 (8.13)
ไม่มีเงินทุนประกอบอาชีพ	1,569 (6.99)
ไม่มีเงินทุนหรืออุปกรณ์การศึกษาของบุตร	723 (3.22)
ไม่มีผู้ปกครอง	103 (0.46)
ไม่มีผู้อุปการะ	83 (0.37)
ถูกทอดทิ้ง	78 (0.35)
ไม่มีที่อยู่อาศัย	24 (0.11)
รวม	22,450 (100.00)

ร้อยละ 99.90 รองลงมาคือ อำเภอคูเมือง และอำเภอละหานทราย ร้อยละ 99.49 และ 98.48 ตามลำดับ

สวัสดิการด้านอาชีพ

ผลการดำเนินงานคนพิการ ด้านสวัสดิการอาชีพ โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า คนพิการในจังหวัดบุรีรัมย์ กู้เงิน

ตารางที่ 3 ความต้องการความช่วยเหลือของคนพิการ (ตอบได้มากกว่า 1 รายการ)

ความต้องการความช่วยเหลือ	ราย (ร้อยละ)
เงินสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพ	13,175 (42.86)
เงินสงเคราะห์ครอบครัว	9,063 (29.49)
เงินทุนประกอบอาชีพ	4,446 (14.46)
เงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปรับการรักษาพยาบาล	2,382 (7.75)
เงินทุนและอุปกรณ์การศึกษา	1,178 (3.83)
เครื่องช่วยความพิการ	493 (1.60)
รวม	30,737 (100.00)

เพื่อประกอบอาชีพอิสระในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 8.36 โดยอำเภอที่คนพิการกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพอิสระสูงสุด คือ อำเภอโนนดินแดง ร้อยละ 15.72 รองลงมาคือ อำเภอนาโพธิ์ และอำเภอแคนดง ร้อยละ 15.37 และ 12.70 ตามลำดับ

สวัสดิการด้านการบริการการศึกษา

ผลการดำเนินงานคนพิการ ด้านสวัสดิการทางการศึกษา โดยศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดบุรีรัมย์พบว่า คนพิการก่อนวัยเรียนและวัยเรียน (อายุระหว่าง 3-12 ปี มีจำนวน 672 คน) ในจังหวัดบุรีรัมย์ได้รับการศึกษาจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาพรวม (99 คน) คิดเป็นร้อยละ 14.73 ของคนพิการก่อนวัยเรียนและวัยเรียนทั้งหมด โดยอำเภอที่คนพิการก่อนวัยเรียนและวัยเรียนได้รับการศึกษามากเป็นอันดับ 1 คือ อำเภอแคนดง ร้อยละ 6.15 รองลงมาคือ อำเภอบ้านด่าน และอำเภอปะคำ ร้อยละ 3.09 และ 1.78 ตามลำดับ

2.2 ผลการดำเนินงาน โครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จังหวัดบุรีรัมย์

สืบเนื่องจากข้อมูลการจดทะเบียนคนพิการ จังหวัดบุรีรัมย์⁽⁴⁾ ที่พบว่า คนพิการส่วนใหญ่มีความพิการทางต้นร่างกายและการเคลื่อนไหว มากถึงร้อยละ 47.7 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ จึงได้จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขึ้น เพื่อขอรับการสนับสนุนจากอุปกรณ์สัณฐานตมดั่งแก่ไข ความพิการและงบประมาณจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สถาบันพัฒนาการเด็กราชชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต จังหวัดเชียงใหม่ สมาคมแม่บ้านสาธารณสุขเหล่ากาชาดจังหวัดบุรีรัมย์องค์กร Wheel of Hope ประเทศสหรัฐอเมริกา องค์กร Wheel For The World Jony and Friend มูลนิธิเด็กพิการ มูลนิธิฯเทียม ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สภากาชาดไทย มูลนิธิเด็กปัญญาอ่อน และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดบุรีรัมย์โดยสำนักงาน

สาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ได้เริ่มดำเนินการ โครงการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โครงการแรกในปีงบประมาณ 2546 จนถึงปีงบประมาณ 2550 ได้ดำเนินการ โครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดบุรีรัมย์รวมทั้งหมด 5 โครงการ มีผลการดำเนินงานโดยสรุปดังนี้

โครงการจัดหากายอุปกรณ์เพื่อใช้ในกิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

ปีงบประมาณ 2546 โครงการจัดหาอุปกรณ์เพื่อใช้ในกิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จัดซื้อรถเข็นจำนวน 250 คัน รถโยกจำนวน 160 คัน สำหรับคนพิการทางกายการเคลื่อนไหวและจัดซื้อเครื่องช่วยฟัง จำนวน 85 เครื่องสำหรับคนพิการทางการได้ยิน/การสื่อสาร

โครงการจัดหาอุปกรณ์จากองค์กรเอกชน

ปีงบประมาณ 2547 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ได้รับการสนับสนุนรถเข็น รถหัดเดิน อุปกรณ์ยกผู้ป่วยและเก้าอี้อาบน้ำ สำหรับคนพิการ จำนวนรวม 205 รายการ จากสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านสมาคมแม่บ้านสาธารณสุขและเหล่ากาชาดจังหวัดบุรีรัมย์

ปีงบประมาณ 2548 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ได้รับการสนับสนุนรถเข็น รถสุขภัณฑ์ที่นอนและอุปกรณ์อื่น ๆ สำหรับคนพิการ จำนวน 73 รายการ จากองค์กร Wheel of Hope ประเทศสหรัฐอเมริกา ผ่านสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิตจังหวัดเชียงใหม่

ปีงบประมาณ 2549 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการสนับสนุนรถเข็นสำหรับเด็กพิการ จำนวน 12 คัน จากมูลนิธิเด็กพิการ และได้รับการสนับสนุนรถหัดเดิน รถเข็นและอุปกรณ์อื่น ๆ จำนวน 146 รายการ จากองค์กร Wheel for The World Jony and Friend ผ่านสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ กรม

สุขภาพจิตจังหวัดเชียงใหม่

โครงการพัฒนาศักยภาพเพื่อพัฒนางานคนพิการ

ปีงบประมาณ 2548 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดบุรีรัมย์ดำเนินการจัดอบรมอาสาสมัครดูแลคนพิการ (อพมก.) ในอำเภอลำปลายมาศ กระสัง พลับพลาชัย และหนองหงส์ อำเภอละ 15 คน รวม 60 คน

ปีงบประมาณ 2548 และ 2549 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สนับสนุนให้สถานบริการพัฒนาระบบบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยจัดทำโครงการค้นหาวัดกรรมใหม่ๆ เพื่อคนพิการ ใน 8 อำเภอคือ อำเภอพุทไธสง บ้านกรวด นางรอง ละหานทราย กระสัง ลำปลายมาศ ชำนิ และโนนดินแดง ผลการดำเนินโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการอำเภอพุทไธสง ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในงานนวัตกรรมสร้างหลักประกันสุขภาพสำหรับคนพิการ เมื่อวันที่ 12-13 มีนาคม 2550 และในปีงบประมาณ 2550 จังหวัดบุรีรัมย์ได้รับงบประมาณให้ดำเนินโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการอีก 13 แห่ง

ปีงบประมาณ 2549 และ 2550 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการสนับสนุนวิทยากรและงบประมาณ จากมูลนิธิเด็กปัญญาอ่อน ดำเนินการจัดอบรมผู้ปกครองเด็กพิการทางสติปัญญาและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอประโคนชัยปี 2549 จำนวน 60 คน และอำเภอเมืองบุรีรัมย์ปี 2550 จำนวน 60 คน รวม 120 คน

โครงการคัดลอกกรรมตกแต่งแก้ไขปากแหว่งเพดานโหว่และความพิการอื่น

ปีงบประมาณ 2550 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ได้รับการสนับสนุนจากสภาภาษาไทย จัดทีมแพทย์พยาบาล มาให้บริการผ่าตัดคนพิการปากแหว่งเพดานโหว่และความพิการอื่น ระหว่างวันที่ 24-28 กันยายน 2550 จำนวน 78 ราย

โครงการขเทียมพระราชทานเคลื่อนที่

ปีงบประมาณ 2550 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ดังนี้

หน่วยขาเทียมพระราชทานเคลื่อนที่ ให้บริการระหว่างวันที่ 4-19 ตุลาคม 2549 ให้บริการทำขาเทียมให้คนพิการ 188 คน จำนวน 221 ขา

จัดตั้งโรงงานผลิตขาเทียมประจำตำบลขึ้นแห่งคือ

1. โรงงานผลิตขาเทียม ตำบลสำโรง อำเภอละหานทราย มีพื้นที่ติดต่อกับชายแดนประเทศกัมพูชา ให้บริการแก่คนพิการขาขาดในอำเภอละหานทราย โนนดินแดง ปะคำ หนองกี่ และ โนนสุวรรณ

2. โรงงานผลิตขาเทียม ตำบลหนองไม้หอม อำเภอบ้านกรวด มีพื้นที่ติดต่อกับชายแดนประเทศกัมพูชา ให้บริการแก่คนพิการขาขาดในอำเภอบ้านกรวด ประโคนชัย พลับพลาชัย และกระสัง

3. โรงงานผลิตขาเทียม ตำบลปะเคียบ อำเภอกูเมือง ให้บริการแก่คนพิการขาขาดในอำเภอกูเมือง แคนดง สดึก พุทไธสง บ้านใหม่ไชยพจน์ นาโพธิ์

โรงงานผลิตขาเทียมทั้ง 3 แห่ง ตั้งอยู่ในบริเวณขององค์การบริหารส่วนตำบล เปิดให้บริการตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2550 และมีการดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายภาครัฐ องค์กรเอกชน ท้องถิ่น และคนพิการ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ ได้ดำเนินการสำรวจความต้องการความช่วยเหลือของคนพิการจังหวัดบุรีรัมย์ตามที่ขึ้นทะเบียนไว้ทั้งหมดจำนวน 16,255 คน⁽⁴⁾ ซึ่งเป็นข้อมูลรวมตั้งแต่เริ่มดำเนินการจดทะเบียนคนพิการ พ.ศ. 2538-2550 ทั้งนี้จังหวัดบุรีรัมย์ ยังไม่เคยดำเนินการสำรวจข้อมูลการเคลื่อนย้าย หรือการเสียชีวิตของคนพิการที่ขึ้นทะเบียนไว้เพื่อปรับปรุงข้อมูลทะเบียนคนพิการให้ปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าผลการสำรวจครั้งนี้ ได้พบคนพิการตามที่ขึ้นทะเบียนไว้เป็นจำนวน 13,764 คน คิดเป็น

ร้อยละ 82.83 ของคนพิการที่ขึ้นทะเบียนทั้งหมด คนพิการที่ ได้รับการสำรวจความต้องการความช่วยเหลือส่วนใหญ่ มีความพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือผู้ปกครองมีฐานะยากจน ต้องการความช่วยเหลือด้านเบี้ยยังชีพมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ต้องการความช่วยเหลือเรื่องเงินสงเคราะห์ครอบครัว และเงินทุนประกอบอาชีพ

คนพิการในจังหวัดบุรีรัมย์ได้รับการและสวัสดิการด้านการแพทย์ มากเป็นอันดับที่ 1 จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์รองลงมาคือ สวัสดิการด้านสังคม สวัสดิการด้านอาชีพ จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดบุรีรัมย์ และสวัสดิการด้านการบริการการศึกษา จากศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดบุรีรัมย์ นอกจากนี้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ ยังได้ดำเนินการโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดบุรีรัมย์ โดยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จัดตั้งโรงงานขาเทียมประจำตำบลจำนวน 3 แห่ง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ภายอุปกรณ์ และการพัฒนาระบบบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การคัดสรรคนตกแต่งแก้ไขปากแหว่งเพดานโหว่และความพิการอื่นๆ ชกสภากาชาดไทย การพัฒนาศักยภาพเพื่อพัฒนางานคนพิการจากมูลนิธิเด็กปัญญาอ่อน และการสนับสนุนกายอุปกรณ์จากองค์การภาครัฐและเอกชนอื่นๆ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคนพิการที่ขึ้นทะเบียนในจังหวัดบุรีรัมย์ จะได้รับการดูแลโดยหน่วยงานต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง แต่การดำเนินงานคนพิการของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดบุรีรัมย์ที่ผ่านมามีลักษณะต่างคนต่างทำ โดยไม่มีแผนการดำเนินงานคนพิการในภาพรวมของจังหวัด และไม่มีศูนย์กลางการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานคนพิการในภาพรวมของจังหวัด หน่วยงานแต่ละแห่งต่างก็มีแผนการดำเนินงานและดำเนินการให้ความช่วยเหลือคนพิการตามบทบาทของหน่วยงานตนเองเท่านั้น

ข้อเสนอแนะการดำเนินงานคนพิการ จังหวัดบุรีรัมย์ควรจัดให้มีศูนย์กลางการดำเนินงานคนพิการเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานคนพิการเป็นแผนรวมทั้งจังหวัด และเป็นศูนย์กลางข้อมูลคนพิการจังหวัดบุรีรัมย์โดยศูนย์กลางการดำเนินงานคนพิการ มีบทบาทเป็นผู้ประสานงานเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อร่วมกันดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดทำแผนการดำเนินงานคนพิการเป็นแผนรวมทั้งจังหวัด โดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งไปประกอบการวางแผนและจัดทำแผนร่วมกันเป็นแผนรวมทั้งจังหวัดที่สอดคล้องกับปัญหาตรงตามความต้องการ ให้การดูแลอย่างทั่วถึง ไม่ซ้ำซ้อนและครอบคลุมคนพิการทุกประเภท

2. จัดทำแนวทางการสำรวจเพื่อปรับปรุงข้อมูลทะเบียนคนพิการให้ปัจจุบันทุกปีและจัดให้มีระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานคนพิการในภาพรวมของจังหวัดบุรีรัมย์

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยการสนับสนุนทุกด้านจากผู้บริหารและการช่วยเหลือที่ดียิ่งจากเจ้าหน้าที่กลุ่มงานพัฒนาบริการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์รวมทั้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครคนพิการ ตลอดจนคนพิการ ผู้ดูแล และญาติคนพิการในจังหวัดบุรีรัมย์

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ข้อมูลประชากร. งานพัฒนาสารสนเทศ กลุ่มงานพัฒนาศาสตร์สาธารณสุข; 2550.
2. สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกรุงเทพมหานคร. พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ 2534; 2537.
3. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. แนวทางการดำเนินงานการตรวจคัดกรองประเมิน และจดทะเบียนเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการประมาณ 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัมสุ; 2550.
4. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดบุรีรัมย์. ข้อมูลทะเบียนคนพิการ จังหวัดบุรีรัมย์; 2550.